

GIẢI NOBEL NĂM 2005

Y học

Hội đồng Nobel thuộc Viện Karolinska, Thụy Điển quyết định trao Giải Nobel Y học 2005 cho hai nhà khoa học Australia - Barry J. Marshall (sinh năm 1951) thuộc Đại học Tây Australia và J. Robin Warren (sinh năm 1937) là nhà nghiên cứu bệnh học ở Perth, Australia.

Hai nhà khoa học này đã khám phá ra vi khuẩn *Helicobacter pylori* và vai trò của chúng trong bệnh viêm loét hệ tiêu hoá (chứng viêm dạ dày, loét dạ dày hoặc tá tràng).

Nhờ những khám phá tiên phong của hai nhà khoa học này mà bệnh viêm loét hệ tiêu hoá không còn là chứng bệnh mạn tính. Bệnh có thể được chữa khỏi bằng một đợt điều trị ngắn bằng kháng sinh và chất ức chế dạ dày tiết axít.

Vật lý

Roy J. Glauber, người Mỹ, sinh năm 1925, làm việc tại trường Đại học Harvard, được trao 1/2 giải Nobel vì có công "đặt nền tảng phát triển thuyết quang học lượng tử".

John L. Hall, Mỹ, sinh năm 1934, thuộc trường đại học Colorado và Theodor W. Hönch, người Đức, sinh năm 1941, trường đại học Max-Planck. Cả hai cùng chung 1/2 giải Nobel còn lại vì cùng nghiên cứu về "phát triển quang phổ học chính xác bằng tia laser, bao gồm cả công nghệ tìm kiếm tần suất quang học, phân biệt độ nhạy cảm của ánh sáng và màu sắc trong nguyên tử và phân tử".

Văn học

Ngày 13.10, Viện Hàn lâm Thụy Điển đã công bố giải Nobel Văn chương năm 2005 với chiến thắng thuộc về nhà soạn kịch người Anh Harold Pinter

Theo Ban giám khảo, các vở kịch của Pinter đã "làm lộ ra một vấn đề vốn ẩn sâu trong các câu chuyện tầm phào hằng ngày và có sức mạnh đi vào các căn phòng khép kín của sự đàn áp". Viện Hàn lâm nhấn mạnh nhà viết kịch - nhà văn - nhà thơ 75 tuổi này đã giúp khôi phục hình thức kịch nghệ. Các tác phẩm đoạt giải của ông bao gồm Căn phòng, Bữa tiệc sinh nhật và Người trông nom. Pinter vốn là con trai của một thợ may Do Thái sống ở London - còn được biết đến như là một nhà vận động nhân quyền.

Hòa bình

Giải Nobel hòa bình năm nay được trao cho Cơ quan năng lượng nguyên tử Quốc tế IAEA và người đứng đầu cơ quan này, Giám đốc Mohamed El Baradei.

Ông Mohamed El Baradei và IAEA và nhận được giải thưởng cao quý này do đã có công góp phần "ngăn chặn việc đưa các năng lượng nguyên tử hạt nhân vào sử dụng trong mục đích chiến tranh, đảm bảo các năng lượng nguyên tử chỉ được sử dụng với sứ mạng hòa bình và có độ an toàn cao".

Theo ý nguyện của mình, Alfred Bernhard Nobel đã viết trong di chúc rằng giải Nobel Hòa bình được dành tặng những ai có cống hiến nhiều nhất cho việc "ngăn chặn và giải giáp vũ khí chiến tranh".

Kinh tế

Viện hàn lâm khoa học Hoàng gia Thụy Điển quyết định trao giải Nobel Kinh tế năm 2005 cho hai nhà kinh tế là Robert J. Aumann,

(tiếp theo trang 13)

người Israel và Thomas C. Schelling, người Mỹ, vì đã có những phân tích về "thuyết trò chơi" giúp hiểu rõ nguyên nhân của những cuộc tranh chấp, xung đột hay hợp tác giữa các cá nhân, các quốc gia, các tổ chức trên toàn thế giới.

Nhà kinh tế Thomas C. Schelling [84 tuổi], hiện là giảng viên trường Đại học Maryland [Mỹ], đã nghiên cứu ứng dụng thuyết này trong thời Chiến tranh Lạnh giữa Mỹ và Liên Xô để giải thích những vấn đề quan trọng nhất của thời đại: Vấn đề an ninh và chạy đua vũ trang trên toàn cầu. Những phân tích này được chứng minh có liên quan rất lớn đến việc đưa ra các giải pháp của cuộc xung đột và nỗ lực để tránh chiến tranh.

Xây dựng trên những ý tưởng ban đầu của Schelling, nhà nghiên cứu Robert J. Aumann (75 tuổi), sinh ở Đức nhưng mang quốc tịch Israel và Mỹ, đã áp dụng công cụ phân tích toán học để làm rõ hơn những biện pháp hay đường lối mà các bên xung đột có thể áp dụng. Các phân tích của 2 ông sẽ hỗ trợ nhiều trong việc hoạch định các chính

sách, định giá thị trường cũng như áp dụng vào các cuộc đàm phán kinh tế toàn cầu...

Hóa học

Giải Nobel Hoá học được trao cho Robert H. Grubbs, 63 tuổi, là giáo sư hóa học tại Viện công nghệ California, Richard R. Schrock là giáo sư hóa học tại Viện công nghệ Massachusetts và Yves Chauvin, 74 tuổi là chủ tịch danh dự của nhóm nghiên cứu tại Viện Dầu mỏ tại Rueil-Malmaison, Pháp.

Bộ ba này đã giành được giải thưởng vinh dự Nobel do đã khám phá ra phương pháp hoán vị trong tổng hợp chất hữu cơ - sắp xếp lại các nhóm nguyên tử trong phân tử mà Viện Hàn lâm Khoa học Hoàng gia Thụy Điển ví như một vũ điệu mà trong đó các đôi đối bạn nhảy cho nhau. Hoán vị được sử dụng hàng ngày trong ngành công nghiệp hoá chất, chủ yếu là để tạo ra các loại dược phẩm và những chất dẻo tiên tiến.

Đỗ Văn Huân (st)

Nguồn: www.dantri.com.vn; www.ephysicsvn.com;
www.thanhvien.com.vn; www.vtv.vn,...